

Uitnodiging symposium *blame-free leren na incidenten in de energietransitie*

De werkgroep Bestuurlijk Overleg voor een Veilige Energietransitie in Nederland (BOVEN) nodigt u mede namens het ministerie van EZK uit voor een symposium over het leren van incidenten in de energietransitie.

Doelgroep: Het symposium is bedoeld voor overheidsbestuurders en hun (strategisch) beleidsadviseurs die betrokken zijn bij de energietransitie.

Datum/tijd: 28 juni 2023, 13:00 – 17:00.

Locatie: Railcenter. Adres: Soesterweg 244, 3812 BH Amersfoort.

Aanmelden: U kunt zich aanmelden voor het symposium via info@crisislab.nl.

Leren in transities

Het thema van het symposium dat dit jaar door de werkgroep BOVEN wordt georganiseerd is het leren na onvermijdelijke incidenten in de energietransitie. Incidenten zijn helaas onvermijdelijk, een risicoloze samenleving bestaat niet waardoor er met en bij elke nieuwe en oude techniek incidenten zullen plaatsvinden. Hierdoor zijn er ook rond de energietransitie en alle hieraan gerelateerde nieuwe technieken (waterstof, windturbines, geothermie, etc.) incidenten te verwachten. Wanneer, waar en op welke manier is alleen nog niet bekend.

De aanleiding voor het symposium is het advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) dat in april 2023 uitkomt. Dit advies gaat over 'leren in transities'.¹ Het ROB-advies bevat aanbevelingen op hoofdlijnen voor Rijk en lokaal bestuurders maar moet nog handen en voeten krijgen in de praktijk.

Twee onderwerpen staan centraal in het advies:

- Leren van incidenten zonder in de risicoregelreflex te trappen.
- Leren van incidenten zonder iemand de schuld te geven (*just culture*).

De risicoregelreflex houdt in dat er bij incidenten vaak 'zo maar' nieuwe maatregelen of regels komen zonder dat deze werkelijk bijdragen aan meer veiligheid of zelfs een averechts effect hebben. Een belangrijk aspect in de sessies is dus hoe we kunnen

¹ In dit advies zoekt de ROB aan de hand van beginselen van goed openbaar bestuur het antwoord op de vraag wat er voor de overheid nodig is om te leren in transities.

voorkomen dat bestuurders in de risicoregelreflex schieten in tijden van transitie en onzekerheid. Als een incident zo ernstig is dat maatregelen snel genomen moeten worden, welke maatregelen kunnen dan tijdelijk genomen worden totdat het incident goed is onderzocht?

Het concept *just culture* houdt in het kort in dat er idealiter bij incidenten niet wordt gekeken wie de schuldige is maar wat de oorzaak van het incident is en hoe het in de toekomst te voorkomen is. Er moet 'blame-free' worden geleerd. Dit concept komt uit de luchtvaart.

Opzet symposium

Het ROB-advies zal worden vertaald naar de praktijk van adviseurs en bestuurders die zich bezighouden met de energietransitie. Het onderwerp is:

Hoe kunnen gemeenten en provincies op een juiste manier omgaan met onvermijdelijke incidenten tijdens de energietransitie?

Het symposium bevat in hoofdlijnen twee delen: een plenair deel waarin een toelichting gegeven wordt op het ROB-advies en specifiek wordt ingegaan op het vermijden van de risicoregelreflex en een tweede deel met afzonderlijke workshops waarin deelnemers zelf aan de slag gaan met een casus c.q. incident rond de energietransitie.

Om 13:00 heten we jullie welkom.

In het plenaire deel (van 13:15 tot 14:45) zullen twee sprekers hun licht schijnen op het vraagstuk:

- Peter Verheij zal een toelichting kan geven op het ROB-advies. Peter Verheij is zowel lid van het ROB als de werkgroep BOVEN.
- Sidney Dekker (o.v.b) zal ingaan op de vraag wat ervoor nodig is om *just culture* te passen op de energietransitie. Sidney Dekker is een bekend wetenschapper die het concept *just culture* bedacht heeft.

In het tweede deel (van 15:00 tot 16:30) organiseren we drie workshops waarin deelnemers zelf, onder leiding van een voorzitter, aan de slag gaan met de theorie en dit toepassen op een casus c.q. incident. Het zullen incidenten zijn die mogelijk kunnen plaatsvinden maar waarbij het nog onduidelijk is wat de juiste reactie van het openbaar bestuur is. De inbreng van de deelnemers aan de workshops zal helpen om te zien hoe het advies van de ROB in de praktijk vorm kan krijgen.

Er zullen twee workshoprondes zijn waardoor deelnemers kunnen met meerdere incidenten aan de slag kunnen en zo het ROB-advies 'in de praktijk' toepassen.

De casus worden op een later moment bekend gemaakt zodat deelnemers die dat willen zich vooraf kunnen inschrijven bij een of twee workshops. Mogelijke voorbeeldincidenten kunnen zijn:

- Een omgevallen windturbine.
- Een buurtbatterij die in de brand vliegt.
- Waterstofbus die is geëxplodeerd.

Wij nodigen eenieder uit om een casus aan te dragen die we kunnen bespreken tijdens een van de workshops.

Van 16:30 tot 17:00 wordt er een afsluitende borrel georganiseerd.

De werkgroep BOVEN

De werkgroep BOVEN is in 2020 ingesteld en bestaat uit gedeputeerden, burgemeesters en wethouders. De rode draad in wat we doen is het zoeken naar manieren om het lokaal bestuur een integraal perspectief op veiligheids- en gezondheidsrisico's te bieden als ondersteuning bij de lokaal bestuurlijke opgave om de energietransitie te (kunnen) realiseren. Enkele producten die de werkgroep BOVEN inmiddels heeft opgesteld, zijn:

- Vragen en antwoorden over de bestuurlijke omgang met veiligheidsrisico's van de energietransitie: een handreiking voor bestuurders en raadsleden door bestuurders.
- Een symposium over burgerbetrokkenheid bij de risico's en onzekerheden van de energietransitie en het kennisdocument dat naar aanleiding van het symposium is opgesteld.
- Omgaan met waterstofrisico's: een handreiking voor lokaal bestuurders.

Ook naar aanleiding van het symposium over blame-free leren na (onvermijdelijke) incidenten in de energietransitie zal weer een kennisdocument worden opgesteld.